

УНІВЕРСИТЕТ ТРАНСФОРМАЦІЇ
МАЙБУТНЬОГО

ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ «УНІВЕРСИТЕТ ТРАНСФОРМАЦІЇ МАЙБУТНЬОГО»

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Теоретичні та прикладні аспекти психодіагностики особистості у кризових ситуація»

КАФЕДРА Психології, педагогіки та філософії

<https://uft.in.ua/>

Телефон: +38 (073) 047-26-26

E-mail: info@uft.in.ua

Викладач – Чорней Марина Петрівна

Галузь знань	С Соціальні науки, журналістика та інформація					
Шифр та назва спеціальності	С4 «Психологія»					
Назва освітньо-професійної програми	«Психологія»					
Рівень вищої освіти	Другий (магістрський) рівень					
Статус навчальної дисципліни (обов'язкова/вибіркова)	Вибіркова					
Мова викладання	Українська					
Форма навчання	Семестр викладання	Обсяг навчальної дисципліни	Лекції (годин)	Практичні заняття (годин)	Самостійна робота (годин)	Підсумковий контроль
Денна	2	120	16	16	88	Залік
Заочна	2	120	6	6	108	Залік

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Анотація дисципліни	Навчальна дисципліна «Теоретичні та прикладні аспекти психодіагностики особистості у кризових ситуаціях» спрямована на формування сучасного уявлення про життєві кризи як особливі умови життєдіяльності людини, ознайомлення з методами психологічної діагностики особистості в кризових станах.
Мета і завдання дисципліни	<p>Метою навчальної дисципліни «Теоретичні та прикладні аспекти психодіагностики особистості у кризових ситуаціях» є формування у студентів наукових знань про сутність, природу та специфіку кризових станів; їх причини та особливості перебігу; особливості психічного життя особистості в умовах кризи; основні види психологічної діагностики.</p> <p><i>У результаті опанування курсу здобувачі освіти повинні знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - основні поняття та категорії психології кризових станів; - особливості емоційних переживань, інших проявів і поведінки особистості у кризові періоди життя; - базове поняття про травматичні стресові розлади; - основні засади здійснення психологічної діагностики особистості в кризових життєвих обставинах. - основні види діагностики здатності до подолання кризових і стресових ситуацій.
Навички Soft skills	<p><i>1. Комунікативні навички</i> Вміння чітко та зрозуміло висловлювати свої думки усно і письмово. Активне слухання та врахування позицій співрозмовника. Використання невербальних засобів для ефективної комунікації.</p> <p><i>2. Емоційна компетентність</i> Розпізнавання власних емоцій та емоцій інших людей. Управління емоційними реакціями у стресових чи конфліктних ситуаціях. Розвиток емпатії та співчуття в міжособистісній взаємодії.</p> <p><i>3. Конфліктологічні навички</i> Конструктивне вирішення конфліктів та ведення переговорів. Використання асертивності для відстоювання власної позиції без агресії. Аналіз причин конфлікту та вибір ефективних стратегій взаємодії.</p> <p><i>4. Навички публічного виступу</i> Формування переконливої аргументації та структури виступу. Застосування риторичних прийомів і невербальних сигналів для взаємодії з аудиторією. Подолання тривожності та самоперевірка перед публічними виступами.</p> <p><i>5. Цифрова комунікативна культура</i></p>

	Вміння вести етичну та безпечну комунікацію у соціальних мережах та онлайн-середовищі. Уміння критично оцінювати інформацію та уникати дезінформації. Повага до етичних норм і приватності інших учасників онлайн-спілкування.
Методи навчання	<p>1. <i>Лекційні та інтерактивні методи</i>: проблемно-орієнтовані лекції з використанням презентацій, відеоматеріалів, сучасних кейсів, міні-лекції з подальшим обговоренням у форматі «питання– відповідь».</p> <p>2. <i>Дискусійні методи</i>: групові дискусії та дебати на теми новітніх психологічних підходів, метод «круглого столу» для аналізу сучасних проблем і рішень у сфері психологічної допомоги.</p> <p>3. <i>Практично-орієнтовані методи</i>: розбір реальних та змодельованих кейсів (case-study), рольові ігри та моделювання професійних ситуацій (наприклад, «психолог – клієнт»), тренінги з розвитку комунікативних та емпатійних навичок.</p> <p>4. <i>Самостійна та дослідницька робота</i>: підготовка індивідуальних есе та рефлексивних щоденників, виконання міні-досліджень, пошук та аналіз інноваційних методик у сучасній практиці, проєктна робота (створення авторських програм чи тренінгів з психологічної допомоги).</p> <p>5. <i>Колективні методи навчання</i>: робота в малих групах для пошуку спільних рішень, фасилітовані групові заняття з обміном досвідом, колективний мозковий штурм.</p>
Матеріально-технічні ресурси	<p>Ноутбук.</p> <p>Мультимедійний проектор.</p> <p>Доступ до глобальної мережі Internet.</p> <p>Хмарні технології підтримки освітнього процесу:</p> <p>Google Classroom / Moodle (підтримка практичних занять)</p> <p>Google Meet / Zoom (онлайн-лекції, практичні заняття)</p>
ІНФОРМАЦІЯ ПРО КОНСУЛЬТАЦІЇ	
Відповідно до затвердженого графіка	
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
Назви змістових модулів	Зміст модулів
МОДУЛЬ 1. Теоретичні аспекти	Тема 1.1. Сучасні класифікації кризових ситуацій та методологічні підходи до їх вивчення

дослідження кризових ситуацій	Тема 1.2. Психологія стресу: особливості виникнення, закономірності розвитку та наслідки
	Тема 1.3. Стратегії подолання кризових ситуацій у контексті індивідуальних властивостей особистості.
Змістовий модуль 2. Методики емпіричного дослідження особливостей переживання людиною кризових ситуацій	Тема 2.1. Діагностика психічного стану особистості в кризових ситуаціях.
	Тема 2.2. Особливості проведення клінічного інтерв'ю.
	Тема 2.3. Методики діагностики копінг-стратегій
	Тема 2.4. Психодіагностика ПТСР

СПИСОК ОРІЄНТОВНИХ ТЕМ ДЛЯ ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. «Криза» як категорія: зміст та соціально-психологічні аспекти аналізу
2. Психологія життєвих криз: феноменологія та психосоціальні наслідки.
3. Форми переживання людиною життєвих криз.
4. Основні психологічні реакції в умовах переживання гострого та хронічного стресу
5. Інтегративна модель гнучкості до стресу BASIC Ph.
6. Поняття резиліентності особистості.
7. Основні психологічні маркери переживання травматичних ситуацій.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основна

1. Гріньова О.М. Дитяча психодіагностика: навчально-методичний посібник / О.М. Гріньова, Л.А. Терещенко. – Вінниця: Нілан-ЛТД, 2015. – 227 с.
2. Герасименко Л.О. Реакція на важкий стрес та розлади адаптації. Посттравматичний стресовий розлад: навч. посіб. / Л.О. Герасименко, А.М. Скрипніков, Р.І. Ісаков. — К. : ВСВ «Медицина», 2023. — 120 с.
3. Зливков В.Л. Психодіагностика особистості у кризових життєвих ситуаціях / В.Л.Зливков, С.О. Лукомська, О.В. Федан. – К.: Педагогічна думка, 2016. – 219 с.<https://core.ac.uk/download/pdf/77241343.pdf>
4. Наугольник Л. Б. Психологія стресу: підручник / Л. Б. Наугольник. – Львів: Львівський державний університет

внутрішніх справ, 2015. – 324 с.

5. Карамушка Л. М. Вплив копінг-стратегій на структурні компоненти психічного здоров'я. Актуальні проблеми психології. 2021. Т.1. Вип. 57. С.12-21.
6. Кризова психологія: навчальний посібник / За заг. ред. проф. О. В. Тімченка. Харків: НУЦЗУ, 2019. 401с.
7. Мюллер М. Якщо ви пережили психотравмуючу подію / М. Мюллер. – / Львів: Свічадо, 2024, – 120с.
8. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 1. – Київ, 2018. – 208 с.
9. Основи науково-психологічних досліджень : навч.-метод. посіб. / Автори : З. М. Адамська, І. П. Андрійчук, О. М. Воронкевич, Г. К.Радчук, С. В. Чопик, М. М. Шпак / ред. Г. К. Радчук. Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2020. 214 с.
- 10.Черезова І. О. Психологія життєвих криз особистості : навчальний посібник [для студентів вищих навчальних закладів] / І.О. Черезова. Бердянськ, БДПУ, 2016. 193 с.

Додаткова

- 11.Важинський С.Е. Методика та організація наукових досліджень: Навчальний посібник / С. Е. Важинський, Т. І. Щербак. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. – 260 с.
- 12.Варбан Є. О. Життєва криза: поняття, концепції та прояви / Є. О. Варбан // Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, Інституту психології ім. Г. С. Костюка АПН України / За ред. С. Д.Максименка, Л. А. Онуфрієвої. – Вип. 10. Кам'янецьПодільський : Аксіома, 2010. С. 120–133.
- 13.Герасименко Л.О. Реакція на важкий стрес та розлади адаптації. Посттравматичний стресовий розлад: навч. посіб. / Л.О. Герасименко, А.М. Скрипніков, Р.І. Ісаков. — К. : ВСВ «Медицина», 2023. — 120 с.
- 14.Довідник діагностичних критеріїв DSM-5 від Американської психіатричної асоціації / пер. з англ. О. Лисак, М. Прокопович; наук. ред. В.Горбунова, Л. Засекіна О. Плевачук. Львів: Галицька Видавнича Спілка, 2023. 536 с. 18.
- 15.Казібекова В.Ф. Психологічні ресурси особистості: філософсько-психологічний зміст. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Психологічні науки. 2017. № 2. Том 1. С. 120–127.
- 16.Кризова психологія: навчально-методичний комплекс для студентів спеціальності «психологія» / укл. Кривоконь Н.І.. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2014. 17 с.
- 17.Титаренко Т. М. Посттравматичне життєтворення: способи досягнення психологічного благополуччя: монографія / Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. – Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2020. – 160 с.

Інформаційні ресурси

1. Герберг К. Розуміти травматичний досвід. Путівник для безпосередніх учасників та їхніх родин. Львів: Видавництво «Свічадо», 2015. 71 с. https://dkrkm.org.ua/cache/2022-2023/konf/031122/konf_2.pdf

2. Коkun O.M. Ментальне здоров'я волонтерів: генез психосоматичних порушень в умовах ПТСР / Коkun O.M., Візнюк I.M., Пайкуш M.A., Долинний С.С., Ордатій А.В.,
3. Карімулін Р.Ф. // EMERGENCY MEDICINE. – 2025. – № 20(8).
<https://emergency.zaslavsky.com.ua/index.php/journal/article/view/1807>
4. Коkun O. M., Мельничук Т. І. Резилієнс-довідник: практичний посібник. Київ: Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України. 2023. 25 с. <https://surl.li/sircah>
5. Панок В.Г. Психологічні дослідження в умовах війни: проблеми і завдання [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://visnyk.naps.gov.ua/index.php/journal/article/download/374/437/>
6. Туриніна О. Л. Психологія травмуючих ситуацій: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ: ДП «Вид. дім «Персонал», 2017. 160 с. ULR: https://maup.com.ua/assets/files/lib/book/psiholog_travm.pdf
7. Чабана О. «Психологія травми та ПТСР. Ч.1» https://www.youtube.com/watch?v=Q_3OiHebIy0

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
80 – 89	B	добре
65 – 79	C	
55 – 64	D	
50 – 54	E	задовільно
35 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 34	F	незадовільно з можливістю повторного вивчення дисципліни

Денна форма

Поточне оцінювання Мін. – 30 б. Макс. – 50 б.	Кількість	Бал (за одиницю)	Всього балів	Підсумковий контроль Мін. – 20 б. Макс. – 50 б.	
Робота на практичних заняттях	8	3	24	Залік	1-50
Презентація результатів виконаних індивідуальних завдань	2	7	14		
Виконання проміжних модульних контролів	2	6	12		
Всього			50		50
			100		

Заочна форма

Поточне оцінювання Мін. – 30 б. Макс. – 50 б.	Кількість	Бал (за одиницю)	Всього балів	Підсумковий контроль Мін. – 20 б. Макс. – 50 б.	
Робота на практичних заняттях	3	3	10	Залік	1-50
Презентація результатів виконаних індивідуальних завдань	4	7	28		
Виконання проміжних модульних контролів	2	6	12		
Всього			50	50	
			100		